

Badatozkigu berriro zentral nuklearrak?

Duela 50 urte eztabaida beroa genuen geure artean argindarra sortzeko zentral nuklearrak behar genituela eta. Hala ere, euskal herritar gehienok garbi geneukan aurreikusita zeuden lau zentral nuklearrak ez zirela eraiki behar Hego Euskal Herrian. Proiektu erraldoi horiei aurre egiteko, euskal populua mobilizatu zen eta ETAK ere bat egin zuen xede horrekin. Aldiz, euskal eliteak nahi zituen zentral horiek eraiki, bestela “azak jatera eta kandelan argiekin bizitzera behartuak egongo baikenen”, itxuroso azaldu zigun bezala Xabier Arzalluzek. Geroztik jada bost hamarkada egitera goaz eta, zorionez, jeltxide buruaren aurreikuspena oraindik ez da bete.

Nuklearraren aldeko urte sutsu haiek lausotzen joan ziren, batik bat AEBetan Three Mile Island-eko istripua gertatu ostean 1979an; are gehiago, nuklearraren aldeko indarra ahulduko zen Txernobyngo leherketa erradioaktiboen kariatara 1986an; eta azkenik, errematea, 2011ko Fukushima hondamendiak emango zion argindarra sortzeko metodo arriskugarri honi.

Geroztik, zentral nuklearrak ixteko urratsak ematen hasi ziren hainbat herrialdetan, hala nola Alemanian, Suedian, Espainian edo AEBetan (Kalifornian), baina ez Frantziako Estatuan, non berriki Macron lehendakariak aurreikusi baitu zentral nuklear berriak eraikitzea, nahiz arazo larriak dituzten

Orain arte ekologista gehienak zentral horien aurka zeuden, baina Alemanian bertan zatituta daude, baita Suedian zein AEBetan ere

herrialde horretako zentral gehienek: instalakuntzen herdoilketa, erreaktoreak hozteko ibaietako uraren beroketa jasangaitza, zeinak eragin negatiboa baitu ibaiaren fauna eta floraren gainean.

Gaur egun, energiaren krisialdian murgilduta gaude eta EBko herrialde orok, elektrizitate kontsumo maila euste aldera, zentral nuklearren gaia mahai gainera ekarri digute. Halaber, trantsizio energetikorako energia nuklearra garbia dela aitortu du Europako Batzordeak, Frantziako Estatuari amore emanaz; are gehiago, kontsumo premiak okertu egin dira Errusiak daraman gas politikaren ondorioz, elektrizitateko ekoizteko kostuak larriki hazi baitira.

Egoera honetan, zentral nuklearreko jarrera politikoak mugitzen ari dira, batik bat ekologisten artean. Izan ere, orain arte ekologista gehienak zentral

**BALEREN BAKAIKOA
AZURMENDI**
EKONOMIALARIA

horien aurka zeuden, baina Alemanian bertan zatituta daude, baita Suedian zein AEBetan ere.

Hala ere, hondakin erreaktiboen auzia konpontzeke dago eta irtenbide egokia aurkitzea ez da erraza izango. Adibidez, AEBetan zentralen inguruan pilatzen dituzte eta Europan ere irtenbideak aurkitu nahian dabilta agintariak. Suitzan, Alemaniako muga ondoan, hondakin horien gordelekua eraikitzen ari dira 800 metroko lur azpiko buztinezko zulo batean, non hondakin erreaktiboak altzairuzko upeletan ipiniko diren. Finlandia ere lurpean sartzeko egitasmoak gauzatzen ari da. Horrela gordeta, 100.000 urtetan kontrolpean egongo omen dira hondakinak, izpi erreaktiboak isolaturik utzita lurpean.

Azkenik, eta hau ere ez da txantxetako arazoa, gaur egun zentral nuklearrak eraikitzen dituzten herrialdeen artean, batik bat, Errusia eta Txina daude. Adibidez, Errusia munduan zehar 30 zentral eraikitzen ari da eta egitasmoaren finantzaketa Errusiak berak ematen du, baita zentrala uranioz hornitu ere; halaber, mantentze lanak errusiarren esku gertzen dira, eta inbertitutako diru kopurua elektrizitatearen fakturen bidez itzuliko zaie zentralaren egile errusiarrei.

Haatik, zentral nuklearraren aldeko mugimendu elitista martxan jartzen ari da eta uholde hori gelditze aldera, jendarteak erantzun beharko du, bestela auzoan ipiniko dizkigute. ●